

Jūsų anestezija

Šiuo informaciniu lapeliu informuojama apie tai, ko tikėtis operacijos metu, kai yra taikoma anestezija. Jį parašė anesteziologai, dirbantys kartu su pacientais ir pacientų atstovais. Jame taip pat nurodoma, kur galima susirasti papildomos naudingos informacijos.

Turinys

Šiame lapelyje paaiškinama:

- apie skirtingų tipų anestetikus;
- kas vyksta prieš operaciją;
- kaip aptarti riziką ir galimus anestetikus su anesteziologu;
- kaip pasiruošti operacijai;
- kas vyksta operacijos dieną;
- kas vyksta po operacijos;
- kur rasti daugiau informacijos.

Kas yra anestezija?

Anestezija užtikrina, kad nejustumėte skausmo ir nemalonių pojūčių. Anestezija gali būti taikoma įvairiais būdais ir nereiškia, kad būsite visada užmigdyti.

Priklausomai nuo būdo, kuriuo duodamas anestetinis medikamentas, skiriasi anestezijos tipai:

Vietinė anestezija – tai injekcija, kuri nujautrina nedidelę kūno vietą ir paprastai naudojama atliekant palyginti nedideles procedūras. Jūs išliukate sąmoningai, bet nejaučiate skausmo. Šio tipo anesteziją paprastai taiko operuojantis chirurgas.

Regioninė anestezija (pavyzdžiui, spinalinė, epidūrinė ar nervų blokada) – tai injekcijos, kuriomis nuskausminama didesnė ar gilesnė kūno dalis. Jūs išliukate sąmoningai arba juntate raminamąjį poveikį, bet skausmo nejaučiate. Kai kurių operacijų metu galite jausti spaudimo pojūtį.

Bendroji anestezija – tai vaistų, kurie sukelia gilų miegą būseną, taikymas. Ji yra būtina tam tikrų operacijų ar procedūrų metu. Jos metu būsite nesąmoningai ir nieko nejausite. Bendrosios anestezijos vaistai paprastai leidžiami į veną arba įkvepiami kaip dujos, arba skiriami kombinuojant šiuos du būdus.

Sedacija – tai raminamųjų vaistų taikymas, po kurio jaučiatės mieguisti ir atsipalaidavę. Nebūsite visiškai užmigę ir galėsite suvokti aplinką.

Sedacija dažnai taikoma kartu su vietiniu ar sritiniu anestetiku. Sedacija gali būti lengva arba gili, priklausomai nuo procedūros. Gali būti, kad po jos prisiminsite viską, šiek tiek arba visai nieko.

Jei norite gauti daugiau informacijos apie sedaciją, prašome perskaityti mūsų informacinį lapelį „**Kas yra sedacija**“ – jį rasite mūsų svetainėje adresu [link to be added by RCoA]

Daugiau informacijos apie skirtingų tipų anestetikus galite rasti adresu

www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/lithuanian

Apie anesteziologus

Anesteziologai yra gydytojai, turintys specialų išsilavinimą:

- jie su Jumis aptars anestetikų tipus, labiausiai tinkančius jūsų operacijai;
- jei yra galimybė rinktis, padės jums pasirinkti ir kartu su jumis aptars riziką, naudą ir alternatyvas;
- jie su Jumis sudarys anestezijos ir skausmo po operacijos kontrolės planą;
- jie Jums duos anestetikus ir bus atsakingi už Jūsų būklę ir saugumą operacijos metu ir pooperacinėje palatoje.

Taip pat galite susitikti su kitais aukštos kvalifikacijos sveikatos priežiūros specialistais.

Daugiau apie jų vaidmenį ir anestezijos komandą galite perskaityti mūsų svetainėje adresu www.rcoa.ac.uk/patientinfo/anaesthesia-team

Priešoperacinės apžiūros klinika (priešoperacinės apžiūros klinika)

Jeigu Jums yra suplanuota operacija, gali būti, kad kelias savaites ar dienas prieš operaciją būsite pakviesti apsilankyti priešoperacinėje apžiūros klinikoje. Kartais, kai atliekama smulkesnė operacija, slaugytoja paskambins Jums telefonu arba paprašys užpildyti klausimyną.

Su savimi prašome turėti:

- vaistų, kuriuos vartojate, sąrašą arba atneškite vaistų pakuotes (šio sąrašo kopiją galite gauti iš vaistininko arba bendrosios praktikos gydytojo);
- visą informaciją, kurią turite apie tyrimus ir gydymą kitose ligoninėse;
- informaciją apie problemas su anestetikais, kurias galimai esate patyrę Jūs arba Jūsų šeimos nariai;
- visus neseniai matuoto kraujospūdžio rezultatus.

Svarbu patikrinti kraujospūdį bendrosios praktikos gydytojo kabinete, kai tik sužinosite, kad Jums bus atliekama operacija. Jeigu Jūsų kraujospūdis yra aukštas, gydymą būtų galima pradėti kuo anksčiau, kad būtų išvengta operacijos atidėjimo.

Slaugytojai klinikoje:

- paprašys Jūsų pateikti detalią informaciją apie Jūsų veiklą ir bet kokias fizines ar psichologines problemas;
- paklaus apie Jūsų alergijas ir reakcijas (prašome pateikti išsamią informaciją);

- sudarys išsamų visų naudojamų medikamentų sąrašą, įskaitant ir ilgalaikius skausmą malšinančius vaistus;
- paklaus ar rūkote, vartojate alkoholį bei ar naudojate rekreacinius narkotikus;
- Jus pasvers ir išmatuos ūgį;
- pamatuos kraujospūdį, patikrins širdies dažnį ir deguonies kiekį;
- jei reikės, paklausys Jūsų krūtinės ir širdies;
- pasirūpins reikiama kraujo tyrimais;
- prireikus atliks elektrokardiogramą (EKG) širdžiai patikrinti;
- paims odos / nosies tepinėlius, tam, kad patikrintų dėl galimai esamų infekcijų;
- patars, kokius vaistus naudoti operacijos dieną ir kokių nuskausminamųjų turėti pasirusus namuose gydymui;
- informuos apie procedūrą ir galimą riziką;
- informuos, kada nustoti valgyti ir gerti.

Slaugytojui manant, kad Jums gali prireikti kraujo perpylimo, Jums bus apie tai suteikta informacija.

Kraujo perpylimo yra vengiama, nebent jis yra būtinas. Papildomos informacijos taip pat galite rasti NHS interneto svetainėje:

www.nhsbt.nhs.uk/what-we-do/blood-services/blood-transfusion

Susitikimas su anesteziologu

Priešoperacinės apžiūros klinikoje galite susitikti su anesteziologu. Priešingu atveju su anesteziologu susitiksime ligoninėje operacijos dieną. Jie aptars, kokios anestezijos rūšys Jums gali būti taikomos, įskaitant naudą, riziką ir Jūsų pageidavimus, ir kartu nuspręsite, kokia anestezija Jums labiausiai tinka.

Tačiau ne visos anestezijos rūšys tinka visų rūšių operacijoms.

Jeigu anesteziją galima rinktis, pasirinkimas priklausys nuo:

- Jums atliekamos operacijos;
- bet kokių sveikatos problemų ir konkrečios rizikos Jums;
- Jūsų pageidavimų ir juos lemiančių priežasčių;
- tam tikrų anesteziologo sugebėjimų ir jo rekomendacijų;
- įrangos, personalo ir ligoninės resursų.

Rizika ir bendras sprendimų priėmimas

Modernūs anestetikai yra labai saugūs. Esama įprastų šalutinių poveikio simptomų, kylančių dėl anestetikų ar naudojamų įrangos, tačiau jie dažniausiai yra nerimti ir ilgai nesitęsia. Rizikos lygis individualiems asmenims nėra vienodas ir priklauso nuo atliekamos procedūros ir anestezijos būdo.

Jūsų anesteziologas su Jumis aptars rizikos veiksnius, kurie, jo manymu, Jums gali būti svarbūs. Jis aptars rečiau pasitaikančius rizikos veiksnius tik tuo atveju, jei jie Jums aktualūs.

Jei norite išsamiau susipažinti su anestezijos keliama rizika, apsilankykite:

www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/lithuanian

Bendras sprendimų priėmimas

Bendras sprendimų priėmimas užtikrina, kad asmenims būtų padedama priimti jiems tinkamus sprendimus. Tai bendradarbiavimo procesas, kurio metu gydytojas padeda pacientui priimti sprendimą dėl gydymo.

Pokalbyje aptariama:

- gydytojo kompetencija, pavyzdžiui, gydymo galimybės, įrodymai, rizika ir nauda;
- tai, ką pacientas geriausiai žino: savo pageidavimus, asmenines aplinkybes, tikslus, vertybes ir įsitikinimus.

Sužinokite daugiau: www.england.nhs.uk/personalisedcare/shared-decision-making

Čia pateikiamos kelios priemonės, kuriomis galite pasinaudoti, kad pokalbis su anesteziologu ar priešoperacinės apžiūros personalu būtų kuo naudingesnis:

Išmintingas pasirinkimas JK BRAN sistema

Naudokite tai kaip priminimą klausdami apie gydymą.

https://bit.ly/CWUK_leaflet

NHS užduoda tris klausimus

Gali tekti priimti tam tikrus su Jūsų sveikatos priežiūra susijusius sprendimus.

https://bit.ly/NHS_A3Qs

Perioperacinės priežiūros centras (CPOC)

CPOC parengė animacinį filmuką, kuriame paaiškinamas bendras sprendimų priėmimas.

www.cpoc.org.uk/shared-decision-making

Klausimai, kuriuos norėtumėte užduoti

Jei turite klausimų apie anesteziją, užsirašykite juos (galite pasinaudoti toliau pateiktais pavyzdžiais ir toliau esančioje vietoje įrašyti savuosius). Jei norėsite pasikalbėti su anesteziologu prieš operacijos dieną, susisieki su priešoperacinės apžiūros komanda, kuri Jums turėtų padėti susisiekti su anesteziologu telefonu arba susitikti su juo klinikoje.

1. **Ar man gresia kokia nors ypatinga rizika dėl anestezijos?**
2. **Ar anestezija turės įtakos mano atsigavimui po operacijos?**

Pasiruošimas operacijai

Sveikesni pacientai, kurie gali pagerinti savo sveikatą ir gyvenimo būdą, greičiau pasveiksta po operacijos ir patiria mažiau komplikacijų.

Galite daug ką padaryti norėdami pasiruošti operacijai. Net ir nedideli pokyčiai gali būti labai svarbūs. Galbūt norėsite padidinti fizinį aktyvumą ir pagerinti mitybą. Jei geriate arba rūkote, apsvarstykite galimybę tai sumažinti ar net mesti.

Jei turite ilgalaikių sveikatos problemų, kuo anksčiau prieš operaciją pasiteiraukite bendrosios praktikos gydytojo, ar galite ką nors padaryti joms išspręsti.

Mūsų „**Stipresnis, geresnis, greitesnis**“ priemonės suteiks Jums reikalingos informacijos, kad galėtumėte būti geriau pasirengęs ir pasiruošti operacijai. Daugiau informacijos rasite mūsų svetainėje: www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/lithuanian

Operacijos dieną

Ligoninė turėtų Jums aiškiai nurodyti nuo kada nebevalgyti ir nebegerti. Šios instrukcijos yra svarbios. Jeigu anestezijos metu Jūsų skrandyje bus maisto arba skysčių, jie gali patekti į Jūsų gerklę arba plaučius ir taip sukelti pavojų Jūsų gyvybei.

Jeigu sergate diabetu, prašome pasiteirauti ligoninėje, kada nustoti valgyti ir gerti, ir kaip operacijos dieną vartoti vaistus.

Jeigu rūkote, operacijos dieną turėtumėte nerūkyti, kadangi rūkymas sumažina deguonies kiekį Jūsų kraujyje. Jums taip pat nederėtų rūkyti elektroninių cigarečių.

Jeigu vartojate vaistus, turėtumėte sekti priešoperacinės apžiūros metu Jums skirtas instrukcijas apie tai, kaip vaistus vartoti operacijos dieną. Jums bus leista atsigerti gurkšnį vandens, kad reikalui esant galėtumėte nuryti tabletes.

Jei vartojate „kraują skystinančius“ vaistus, tokius kaip varfarinas, klopidogrelis ar rivaroksabanas, turėsite pasitarti su savo konsultantu arba priešoperacine apžiūros komanda, tam, kad žinotumėte, ar Jums reikia nustoti šiuos vaistus vartoti arba kada nustoti juos vartoti. Jie apžvelgs bet kokią kraujavimo riziką ar riziką susijusią su gydymo nutraukimu ir drauge su Jumis sudarys planą. Jūsų slaugytoja(s) Jums suteiks aiškias instrukcijas prieš operaciją.

Jeigu nekaip jaučiatės, kai turite atvykti į ligoninę, paskambinkite į skyrių patarimo.

Prieš atvykdami į ligoninę, nusivalykite nagų laką, nusiimkite dirbtinius nagus ir gelius. Taip užtikrinsite, kad piršto spaustukas, skirtas matuoti deguonies lygį anestezijos metu, gerai veiks.

Pasiruošimas operacijai

Jūsų slaugytoja(s) Jums suteiks ligoninės chalata ir su Jumis aptars, kokius apatinius dėvėti tą dieną.

Tam, kad sumažėtų kraujo krešulių kojose rizika, Jums greičiausiai reikės avėti elastines kojines.

Jūsų slaugytoja(s) pritvirtins tapatybę patvirtinančią juostelę ant Jūsų riešo arba kulkšnies, o kai kuriose ligoninėse – papildomą juostelę, jei turite kokių nors alergijų.

Kartais prieš tam tikrų rūšių anesteziją yra taikoma premedikacija (duodama išankstinių vaistų). Išankstiniai vaistai paruošia Jūsų organizmą operacijai – jie gali pradėti mažinti skausmą, sumažinti rūgštį skrandyje ar padėti atsipalaiduoti.

Jei esate vaisingo amžiaus moteris, slaugytoja(s) paims šlapimo mėginį atlikti nėštumo testui. Tokios procedūros yra įprastos.

Turėtumėte nusiimti papuošalus ir (arba) bet kokius dekoratyvinius auskarus. Jei negalite jų nusiimti, slaugytoja(s) juos užklijuos juostele, tam, kad nepažeistumėte jų ar savo odos. Paprastai galima dėvėti vestuvinį žiedą.

Jums gali būti pasiūlyta atsigerti šiek tiek vandens.

Kai jus pakvies operacijai

- Į operacinę Jus palydės ligoninės personalas.
- Kol nesate anestezijos kambaryje, galite nešioti akinius, kontaktinius lęšius, klausos aparatą ir dantų protezus. Jei Jums nebus taikoma bendroji anestezija, gali būti, kad galėsite juos ir toliau dėvėti.
- Jei Jums taikoma anestezija yra vietinė arba sritinė, gali būti, kad su savimi galėsite pasiimti elektroninį prietaisą su ausinėmis muzikai klausytis (iš anksto pasiteiraukite slaugytojo(s)).
- Į operacinę, lydimas ligoninės personalo, galite eiti pėsčiomis, važiuoti vežimėliu arba Jus gali nuvežti su lova ar gulimuoju vežimėliu. Jei einate pėsčiomis, galite vilkėti savo chalatu ir avėti savo šlepetes.

Atvykus į operacijos skyrių, prieš pradėdant anesteziją, Jūs būsite apžiūrėti. Jūsų paklaus vardo, pavardės, gimimo datos, apie operaciją, kurioje kūno vietoje bus atliekama operacija, kada paskutinį kartą valgėte ar gėrėte ir ar esate alergiški. Šios patikros yra įprastos visose ligoninėse.

Anestezijos pradžia

Jums anestetikas gali būti suduotas arba anestezijos kambaryje, arba operaciniame teatre. Jūsų anesteziologas dirbs su specialiai apmokytu asistentu. Anesteziologas arba jo padėjėjas prijungs monitorius bei bet kokią kitą reikalingą įrangą, kuri išmatuos Jūsų pulso dažnį, kraujospūdį ir deguonies lygį.

Į kraujagyslę, esančią plaštakos arba rankos nugarėlėje, bus įvesta kaniulė – plonas plastikinis vamzdelis. Jis bus naudojamas anestetikams ir kitiems vaistams, reikalingiems operacijos metu ir po jos, suleisti. Jei nerimaujate dėl įvedamos kaniulės, Jums gali būti skirtas vietinis nuskausminamasis kremas, kuris nuskausmins šią sritį.

Bendrosios anestezijos vaistai

- Per kaniulę į veną suleidžiami anestezuojantys vaistai. Šiuo metodu paprastai pradedama anestezija ir operacijos metu leidžiami kiti vaistai. Jums taip pat gali būti duodama deguonies per kaukę.
- Jums užmigus, bus įvestas kvėpavimo vamzdelis, kuriuo prireikus bus tiekiamas deguonis ir anestezuojančios dujos. Kvėpavimo vamzdelis bus išimtas prieš Jums pabundant.

Daugiau informacijos rasite lankstinuke **Jūsų kvėpavimo takai ir kvėpavimas anestezijos metu**: www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/lithuanian

Sritinė anestezija

Jei Jums taikoma sritinė anestezija, bus atliekami šie veiksmai:

- anesteziologas Jūsų paprašys nejudėti, kol bus leidžiama injekcija. Vietiniam anestetikui suleisti gali būti naudojamas specialus ultragarso aparatas. Gali būti, kad pradėjus veikti anestetikui pajusite šiltą dilgčiojimą;
- operacija bus pradėta tik tuomet, kai Jūs ir Jūsų anesteziologas įsitikinsite, kad kūno vieta yra nejudanti. Jie atliks keletą tyrimų, kad įsitikintų, jog anestetikas veikia;
- Jūs išliksite budrūs ir suvoksite aplink Jus esančią aplinką, nebent Jums bus suteikta sedacija. Pertvara neleis jums matyti operacijos, nebent to norėsite ir operacinės komanda sutiks, kad galėtumėte stebėti operaciją;
- šalia Jūsų visada bus anestezijos komandos narys, į kurį bus galima bet kada kreiptis;
- gali būti, kad procedūros metu taip pat galėsite klausytis muzikos su ausinėmis.

Pooperacinė palata

Po operacijos Jus gali nuvežti į pooperacinę palatą – specialią palatą netoli operacinės, kur būsite atidžiai stebimi, kol atsigausite po anestezijos. Pooperacinės palatos personalas užtikrins Jūsų komfortą ir suduos Jums reikiamų vaistų. Kai jie bus įsitikinę, kad sėkmingai atsigavote po anestezijos, ir esant laisvai lovai, Jūs būsite nuvežti į bendrąjį skyrių.

Skausmo malšinimas po operacijos

Jums siūlomų nuskausminamųjų tipas priklausys nuo to, kokia Jums buvo atlikta operacija, ir nuo skausmo intensyvumo po operacijos. Kai kuriems žmonėms reikės daugiau nuskausminamųjų nei kitiems.

Bendrai kalbant, galite tikėtis patirti tam tikrą diskomfortą ir skausmą gijimo metu. Stiprūs nuskausminamieji gali labai gerai numalšinti skausmą, tačiau gali turėti šalutinį poveikį, tokį kaip pykinimas, vidurių užkietėjimas bei, vartojant ilgą laiką, gali sukelti priklausomybę.

Jums gali būti siūlomi šie skausmo malšinimo vaistai:

- **ryjamos piliulės, tabletės ar skysčiai** – jie yra naudojami visiems skausmų tipams. Paprastai jie pradeda veikti mažiausiai po pusvalandžio. Kad šie vaistai veiktų, turite galėti valgyti, gerti ir Jūsų turi nepykinti;
- **injekcijos** – jos gali būti intraveninės (švirkščiamos per kaniulę į veną greitesniam poveikiui) arba raumeninės (švirkščiamos į kojų arba sėdmenų raumenį naudojant adatą; jos suveikia per maždaug 20 minučių);
- **paciento kontroliuojama analgezija** – aparatas su mygtuku, kurį jums paspaudus, suteiks stiprią nuskausminamųjų dozę tiesiai į kaniulę arba lašelinę. Jis yra užprogramuotas taip, kad negalėtumėte perdozuoti. PKA (paciento kontroliuojama analgezija) Jums suteikia visišką kontrolę savo paties skausmo malšinimui;
- **vietiniai anestetikai ir regioninės blokados, įskaitant spinalinę ir epidurinę anesteziją** – šios anestezijos rūšys gali būti labai naudingos malšinant skausmą po operacijos. Daugiau informacijos rasite mūsų lankstinukuose **Epidurinis skausmo malšinimas po operacijos, Jūsų spinalinė anestezija ir „Nervų blokada atliekant peties, rankos ar plaštakos operaciją“**: www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/lithuanian

Skausmo malšinimas palikus ligoninę

Nors palikus ligoninę Jums gali būti išrašyti skausmą malšinantys vaistai, patariama įsigyti nereceptinių nuskausminamųjų, kad prireikus turėtumėte jų namuose. Jeigu praėjus dviems savaitėms po išrašymo iš ligoninės Jums vis dar reikės nuskausminamųjų, turėtumėte susisiekti su bendrosios praktikos gydytoju ir apie tai pasikalbėti detaliau.

Po operacijos Jums gali būti paskirti skausmą malšinantis vaistas, kurių sudėtyje yra opioidų. Labai svarbu, kad kaip galima greičiau sumažintumėte šių vaistų vartojimą ir vėliau jį visai nutrauktumėte, kadangi ilgalaikis jų vartojimas gali padaryti didelę žalą.

Daugiau informacijos apie opioidus galite rasti Skausmo medicinos fakulteto interneto svetainėje: www.fpm.ac.uk/opioids-aware/information-patients

Grįžimas namo ir kada prašyti pagalbos

Po operacijos negalėsite vairuoti, todėl turėtumėte pasirūpinti, kad Jus paimtų taksi arba kas nors parvežtų iš ligoninės.

Prieš išrašant, Jus informuos apie pratimus, kuriuos turėtumėte atlikti, kad lengviau atsigautumėte, bei kaip prižiūrėti žaizdą.

Turėtumėte kreiptis į šeimos gydytoją arba ligoninę, kurioje jums buvo atlikta operacija, jei:

- jaučiate stiprų skausmą arba skausmas stiprėja;
- operuota vieta pradeda skaudėti ir ištinsta;
- skauda krutinę ar sunku kvėpuoti;
- turite kokių nors rūpimų klausimų, kurie nebuvo aptarti išrašymo informacijoje, kurią Jums suteikė ligoninė.

Jei jaučiatės labai blogai, kuo greičiau kreipkitės į artimiausią skubios pagalbos skyrių.

Atsakomybės apribojimas

Labai stengiamės, kad informacija šiame lankstinuke būtų tiksli ir nuolat atnaujinama, tačiau negalime to garantuoti. Mes nemanome, kad ši bendro pobūdžio informacija atsakys į visus jūsų turimus klausimus ar apims visas jus dominančias temas. Turėtumėte aptarti savo pasirinkimus ir rūpesčius su savo gydytojų komanda, pasinaudodami šiuo lankstinuku kaip pagalbine medžiaga. Ieškant patarimų, nevertėtų pasikliauti vien šiuo lankstinuku. Jis negali būti naudojamas jokiems komerciniams ar verslo tikslams. Jeigu norite peržiūrėti visas atsakomybės apribojimo nuostatas, spauskite čia (www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/lithuanian).

Visi vertimai yra pateikti „Translators Without Borders“ vertėjų bendruomenės. Šių vertimų kokybė yra tikrinama, kad vertimai būtų kiek įmanoma tikslesni, tačiau visuomet yra tam tikros informacijos netikslumų ir netinkamos jos interpretacijos rizika.

Pasakykite mums savo nuomonę

Jei turite pastabų, prašome jas siųsti elektroniniu paštu: patientinformation@rcoa.ac.uk

Royal College of Anaesthetists

Churchill House, 35 Red Lion Square, London WC1R 4SG
020 7092 1500

rcoa.ac.uk

Šeštasis leidimas, 2023 m., balandis

Šis informacinis lapelis bus peržiūretas per trejus metus nuo jo išleidimo.

© 2023 Royal College of Anaesthetists

Šis informacinis leidinys gali būti kopijuojamas pacientams skirtos informacinės medžiagos rengimo tikslais. Prašome nurodyti pirminį informacijos šaltinį. Jei norite dalį šio leidinio naudoti kitame leidinyje, turite tinkamai paminėti šį šaltinį ir pašalinti logotipus, prekės ženklus ir paveikslėlius. Jei pageidaujate išsamesnės informacijos, prašome susisiekti su mumis.